

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-28

Defensieraad

Nr. 56

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 februari 2010

Inleiding

Onder leiding van het Spaanse voorzitterschap komen de EU-ministers van Defensie op 24 en 25 februari a.s. in Palma de Mallorca bijeen voor de halfjaarlijkse informele vergadering. Op de agenda staan de EU-operaties Althea, Atalanta en EU Trainings Missie (EUTM) Somalia. Ook zal worden gesproken over de militaire capaciteitsontwikkeling, inclusief de relatie tot de civiele capaciteitsopbouw. Tot slot zullen ook enkele aspecten van het Verdrag van Lissabon, zoals de rol van het roulerend voorzitterschap, de positie van ministers van Defensie en permanent gestructureerde samenwerking aan de orde van de dag komen. Hieronder volgt de Nederlandse inzet per onderwerp.

EVDB-operaties

EUFOR Althea

Op 25 januari jl. heeft de Raad voor Buitenlandse Zaken (RBZ) opnieuw vergaderd over de toekomst van EUFOR Althea. Besloten is de executieve capaciteit van operatie Althea in elk geval te verlengen tot 19 november 2010, de dag waarop de huidige resolutie van de VN Veiligheidsraad verloopt. De RBZ heeft zich tevens bereid getoond de executieve taken van EUFOR Althea eventueel ook daarna voort te zetten, mochten de omstandigheden daar om vragen. Daarbij zal ook rekening worden gehouden met besluitvorming over de toekomst van de OHR. Een besluit over eventuele voortzetting van de executieve taken zal te zijner tijd worden genomen op basis van een evaluatie van de politieke en veiligheidssituatie. De RBZ heeft tevens besloten dat EUFOR Althea direct een begin zal maken met het bieden van ondersteuning op het gebied van capaciteitsopbouw en training. Momenteel wordt het operatieplan van EUFOR Althea aangepast aan de nieuwe hybride taakstelling van de missie. De Kamer zal hierover en over de Nederlandse inzet dienaangaande zo spoedig mogelijk nader worden geïnformeerd.

EU NAVFOR Atalanta

Tijdens de EU-informele staat ook de piraterijbestrijdingsoperatie Atalanta op de agenda. Nederland zal vanaf medio februari opnieuw deelnemen aan deze operatie met Hr.Ms. Tromp en vanaf medio april met Hr.Ms. Johan de Witt. Nederland zal in Mallorca wederom aandacht vragen voor de gebeurtenissen eind vorig jaar met de dertien van piraterij verdachte personen aan boord van Hr.Ms. Evertsen. De gebeurtenissen zijn voor de Hoge Vertegenwoordiger aanleiding geweest een aantal voorstellen te doen om de vervolging van piraterijverdachten in de regio te verbeteren. Een van de voorstellen is om op korte termijn op hoog politiek niveau met Kenia in gesprek te gaan om waardering uit te spreken voor de al geleverde inspanningen van het land en te bezien of Kenia aanvullende ondersteuning nodig heeft om de overdrachtsovereenkomst na te kunnen leven. Om de last van Kenia te verlichten zullen daarnaast andere landen in de regio actief worden benaderd om tot een overdrachtsovereenkomst te komen. Nederland steunt deze voorstellen en is erkentelijk voor de voortvarendheid waarmee de EU de zaken nu aanpakt. Nederland zal ervoor pleiten urgent uitvoering te geven aan deze voorstellen, op basis van een omvattende benadering waarin bijvoorbeeld ook hulp bij capaciteitsopbouw op het gebied van justitiële capaciteit een plaats heeft.

Voorts zal Nederland informeren naar het gebruik van militaire beveiligingsteams (Vessel Protection Detachments (VPD'S)) in operatie Atalanta. Het Operationeel Hoofdkwartier heeft recent aan de deelnemende lidstaten een brief geschreven over de inzet van VPD's. Hieruit blijkt dat de EU de inzet van VPD's aan boord van andere schepen beperkt tot de kwetsbare schepen die door een eenheid van Atalanta worden geëscorteerd (zoals WFP- en AMISOM-schepen). Nederland zal de operatiecommandant vragen of het ontvangen document de uitkomst betreft van het Europees onderzoek naar de inzet van zelfstandige VPD's, waar Nederland herhaaldelijk om heeft gevraagd.

EU Trainings Missie (EUTM) Somalia

De Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) heeft op 25 januari jl. besloten tot het voorbereiden van een trainingsmissie voor Somalische veiligheidstroepen in Oeganda. De EU-missie zal uit ongeveer 100 trainers bestaan, die in nauwe samenspraak met de *Transitional Federal Government* (TFG), Oeganda, de Afrikaanse Unie, de Verenigde Naties en de Verenigde Staten, circa 2000 veiligheidstroepen zullen opleiden. De EU streeft ernaar dat de missie op 1 mei 2010 van start gaat, wanneer de nieuwe lichte Somalische rekruten arriveert in Oeganda. De missie zal een duur hebben van ongeveer een jaar. De Spaanse kolonel Elul is belast met de planning van de missie en zal ook de commandant worden. Nederland heeft erop aangedrongen dat er in de voorbereiding van de missie ook aandacht wordt besteed aan de invulling van een aantal voorwaarden voor het welslagen van de training op langere termijn, waaronder een betrouwbare selectieprocedure voor de te trainen soldaten en een monitoringsmechanisme en betalingsregeling voor de getrainde soldaten die terugkeren naar Somalië. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in de Raadsconclusies. Hoewel de Nederlandse regering op dit moment geen deelname aan de missie voorziet, zullen de voorbereiding van de missie en de invulling van de voorwaarden op de voet worden gevolgd.

Capaciteitsontwikkeling

In de tweede helft van 2009 is de discussie begonnen over het vervolg op de civiele en militaire Headline Goals die in 2010 aflopen. Ik heb tijdens de vorige informele vergadering gezegd dat, gelet op de nog steeds bestaande tekorten ten opzichte van de huidige Headline Goals, het niet opportuun is een nieuw ambitieniveau te formuleren dat zou leiden tot een vraag naar meer capaciteiten. De nadruk moet blijven

liggen op vulling van de huidige tekorten en het verbeteren van de kwaliteiten van de Europese civiele en militaire capaciteiten. Ik heb er tevens voor gepleit de beide Headline Goals meer op elkaar te laten aansluiten en ook in de planningssystematiek te zoeken naar synergie. Het lijkt erop dat deze opvattingen breed worden gedeeld. De synergie tussen civiele en militaire capaciteiten wordt momenteel onderzocht en richt zich vooral op gebieden waar overlap bestaat zoals transport, communicatie en beveiliging. Nederland zal erop aandringen dat de formulering van een nieuwe Headline Goal zich vooral richt op kwalitatieve aspecten als inzetbaarheid en interoperabiliteit en de mogelijkheden voor civiel-militaire synergie, zonder dat dit zou moeten leiden tot ineenschuiven van de respectievelijke civiele en militaire capaciteitenprocessen aangezien de eindproducten uiteindelijk bedoeld zijn voor verschillende doelgroepen.

Verdrag van Lissabon

Tijdens de vergadering zullen enkele relevante aspecten van het Verdrag van Lissabon door de ministers van Defensie worden besproken. Daarbij gaat het onder meer om de resterende rol voor het roulerende Voorzitterschap nu de Hoge Vertegenwoordiger de vaste voorzitter is geworden van de Raad Buitenlandse Zaken. Nauwe afstemming tussen de HV en het Voorzitterschap is hierbij geboden, maar de leidende en initiërende rol is onder Lissabon duidelijk neergelegd bij de HV.

Verder zal de rol van de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) ter sprake kunnen komen, waarover de Hoge Vertegenwoordiger Ashton in april a.s. een implementatievoorstel zal indienen. Deze EDEO zal ook het cluster van directoraten met rechtstreekse relevantie voor het GVDB omvatten, zoals het *Crisis Management and Planning Directorate*, het Directoraat-generaal EU Militaire Staf en de *Civilian Planning and Conduct Capability*. Nederland zal de Hoge Vertegenwoordiger vooral vragen om de benodigde civiel-militaire samenwerking binnen het GVDB verder gestalte te geven, zonder evenwel de onafhankelijkheid van het militair advies aan te tasten.

Het Spaanse voorzitterschap wil verder aandacht vragen voor de zichtbaarheid van de ministers van Defensie binnen de Raad. Daarbij gaat het niet om een afzonderlijke raadsformatie voor ministers van Defensie, maar om het waarborgen van betrokkenheid van ministers van Defensie binnen het kader van het GVDB. Hierbij gaat het om de (deel)verantwoordelijkheden die ministers van Defensie hebben ten aanzien van operaties, militaire capaciteiten, defensie-industriële aspecten en onderlinge samenwerking. Dit laat uiteraard onverlet dat gezamenlijke vergaderingen met de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken of Ontwikkelingssamenwerking nodig zijn. Deze gezamenlijke vergaderingen bevorderen een geïntegreerd veiligheidsbeleid. Zeker waar het de inzet van militaire middelen in operaties betreft, ligt het voor de hand dat hierover door ministers van Defensie en ministers van Buitenlandse Zaken gezamenlijk wordt besloten.

Permanent Gestructureerde Samenwerking

Ten slotte zal de aandacht uitgaan naar het definiëren van Permanent Gestructureerde Samenwerking (PGS) zoals opgenomen in het Verdrag van Lissabon. Het betreft een verkennende discussie om de gegeven uitgangspunten van het Verdrag nader in te vullen. Conform het Protocol betreffende PGS dat is aangehecht aan het Verdrag moeten de deelnemende lidstaten voldoen aan verschillende criteria en streefcijfers, bijvoorbeeld wat betreft investeringsniveau, materieelsamenwerking en concrete committering aan verbetering van defensiecapaciteiten. Deze criteria moeten nader worden ingevuld en ook moet nog worden bepaald

of de criteria voor elk land gelden of dat elk land zijn eigen streefcijfers krijgt. Verschillende lidstaten vrezen dat PGS zal leiden tot een «Europa van twee snelheden». Ik ben van mening dat Nederland zich actief moet opstellen in deze discussie, vooral als PGS leidt tot concrete vormen van samenwerking en Europese capaciteitsversterking.

De minister van Defensie,
E. van Middelkoop